

O „Poezji Religijnej i Sakralnej” (15)

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus! Szczęść Boże!

Laudetur Jesus Christus! Beneficiat vobis Deus!

Ἐυλογῆμενος ὁ Ἰησοῦς Χριστός! Ὁ Θεός ὑμᾶς αὐτοῦς ἐυλογεῖ!

Jak zwykle, z wielką przyjemnością oddajemy w Państwa ręce nowy numer naszego czasopisma „Religious and Sacred Poetry”. Kwartalnik naukowy, który stara się wypełnić lukę tematyczną wśród międzynarodowych periodyków akademickich, tworzony jest przez zespół uczonych z dwunastu krajów świata. Jesteśmy czasopismem spełniającym warunki naukowości, nie jesteśmy natomiast pismem konfesyjnym. Gromadzimy badaczy wielu państw wokół problematyki religijnej kultury literackiej, w tym szczególnie wokół zagadnień poezji religijnej i sakralnej. Przedstawiamy wyniki badań nad kulturą chrześcijańską, stąd w poszczególnych tomach można znaleźć opracowania naukowe dotyczące twórców zarówno prawosławnych, katolickich, jak i protestanckich (nie tylko literatów). Więcej informacji o nas znajduje się na naszej czynnej stronie internetowej (umieszczonej pod adresem sieciowym: www.religious-and-sacred-poetry.info).

Pragnę podzielić się z Państwem radosną i bardzo pozytywną wiadomością. Nasze czasopismo „Religious and Sacred Poetry” (RASP) zostało wpisane na listę „B” czasopism naukowych (krajowych) polskiego Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w grudniu 2015 r. (pozycja 1498 – przyznano nam wysoką ocenę siedmiu punktów w skali piętnastopunktowej). Autor za każdy tekst artykułu naukowego (recenzowanego), otrzymuje w „RASP” 7 punktów, co liczy się naukowcom do punktacji niezbędnej do dalszej kariery naukowej.

Istotne wydaje się także to, że „Religious and Sacred Poetry” jest indeksowane od początku w kilku naukowych międzynarodowych bazach danych (CEJSH, CEEOL i BazHum, a za rok 2015 – także Index Copernicus). W przyszłości zamierzamy być obecnymi także w innych, zagranicznych bazach danych. Myślimy o takich systemach bazodanowych, jak: Art and Humanities (Thomson Reuters), Scopus (Elsevier), Humanities Source – Humanities Research Database (EBSCO). Prowadzimy rozmowy bezpośrednie i korespondencję z dysponentami tych baz. Wkrótce nastąpi podpisanie umowy z EBSCO (w USA) na udostępnienie im naszych zasobów tekstowych.

A teraz pewna dygresja osobista. Marzy mi się, aby napisać duży tekst, który by dotyczył tematu: *Życie duchowe człowieka podstawą literatury ducha (wybrane problemy pedagogiki kultury duchowej)*. Tekst ten w jakiś sposób mógłby scharakteryzować ogólnie to, czym zajmuje się „Religious and Sacred Poetry”, czyli problematykę interdyscyplinarną pomiędzy np. religią (chrześcijańską), literaturą piękną, filozofią, sztuką a psychiką i wychowaniem człowieka. Struktura (zagadnienia) owego studium wyglądałaby następująco, jak niżej podano. Wstęp (definicje); 1. Człowiek; 2. Duch; 3. Życie duchowe; 3 A. ‘Sacrum’ a ‘życie duchowe’ a ‘duchowość’; 4. Literatura; 5. Literatura ducha (literatura duchowa, literatura duszy); 5 A. Problem antropologii kulturowej, antropologii literatury; 6. Pedagogika; 7. Kultura; 8. Pedagogika kultury; 9. Pedagogika kultury duchowej; 10. Pedagogika kultury duchowej a literatura ducha (wybrane problemy); 11. Pedagogika kultury duchowej a życie duchowe (B. Nawroczyński, M. A. Krapiec etc.); 12. Duchowość jako kategoria badawcza w pedagogice i literaturoznawstwie; 13. Życie duchowe jako kategoria badawcza w pedagogice i literaturoznawstwie; 14. Problematyka twórczości literackiej jako zagadnienie interdyscyplinarne, „kreatywistyczne”; 15. Problematyka genezy twórczości literackiej (także „literatury duchowej”) jako zagadnienie interdyscyplinarne; 16. Pedagogiczne wspomaganie duchowe twórców literatury: relacja mistrz-uczeń; 17. Pedagogiczne wspomaganie duchowe odbiorców literatury: relacja mistrz-uczeń; 18. Funkcje pedagogiki kultury duchowej w dydaktyce literatury (także religijnej i sakralnej); 19. Funkcje pedagogiki kultury duchowej w wychowaniu przez literaturę (także religijną i sakralną); 20. Wnioski: Życie duchowe człowieka podstawą literatury ducha pedagogiki kultury duchowej). Duchowość w literaturze to nie tylko romantyzm w XIX wieku, ale i kultura wieków XX oraz XXI, o dawnych epokach nie wspominając.

Niniejszym upubliczniam ww. schemat-pomysł na rozprawę naukową. Może ktoś z badaczy podejmie tę tematykę w ramach swoich prac naukowych? Kultura duchowa w języku i tekście wchodzi wszak do zakresu zainteresowań naszego periodyku oraz autorów tu publikujących. Twórcy *Encyklopedii Katolickiej* rozumieją ‘duchowość chrześcijańską’ jako

„formę duchowego życia człowieka religijnego (duchowość religijna), zmierzającego do zjednoczenia z Bogiem, przez Jezusa Chrystusa, kształtowana i realizowana zgodnie z jego nauką, przykładem życia oraz dziełem zbawczym (ewangelia) w ramach chrześcijaństwa; obejmuje wszelkie przejawy życia chrześcijanina wchodzące w zakres etosu chrześcijańskiego, a przejawiające się głównie w religijności, ascezie oraz mystyce, łącznie z nimi stanowi przedmiot badań odrębnego działu teologii (duchowości religijnej teologia)”¹.

¹ M. Daniluk, *Duchowość chrześcijańska*, [w:] *Encyklopedia katolicka*, t. 4, Docent – Ezzo, pod redakcją Romualda Łukaszyka, Ludomira Bienkowskiego, Feliksa Gryglewicza, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1989, szp. 317, [całość szp. 317-330].

Z kolei w tej samej *Encyklopedii katolickiej* zdefiniowano także inne (szersze) pojęcie ‘duchowości religijnej’, którą rozumie się jako

„formę duchowego życia opartego na akceptacji *sacrum* jako wartości nadrzędnej, kształtującej świadomość człowieka i jego dążenie do osobistej doskonałości w perspektywie pełni eschatycznej; zespala w sobie religijność, ascezę oraz mistykę, wchodzące również w skład etosu i łącznie z nimi stanowi przedmiot badań odrębnego działu teologii (duchowości religijnej teologia)”².

Bóg to nie jakieś *sacrum* (pojęcie) a *sacrum* (pojęcie) to nie Bóg. Polski filozof ks. Józef Tischner (1931-2000), którego uniwersyteckich wykładów miałem przyjemność słuchać w Krakowie w latach osiemdziesiątych (w Papieskiej Akademii Teologicznej) oraz dziewięćdziesiątych (w Uniwersytecie Jagiellońskim) XX wieku, napisał na temat Ducha / ducha (i duchowości) m.in. następujące słowa:

„Jeszcze nie tak dawno bez słowa »duch« nie można było powiedzieć nic istotnego o człowieku i czasach, w których człowiek żyje. Mówiło się więc o »duchu czasów«, o »duchu praw«, o »duchu narodu«, o traceniu i odzyskiwaniu »ducha« przez pojedynczego człowieka. Nie było gorszego nieszczęścia, niż to, gdy człowieka »opuścił duch«. W czasach udręki powtarzano: »ducha nie tracić«. A kto dziś pamięta o »duchu«?

Słowo wyparowało z literatury, z historiografii, z polityki, pozostało jedynie w języku religii, gdzie pędzi żywot wygnańca. Od pewnego czasu słyszymy więc o »odnowie w Duchu Świętym«, o »charyzmatykach« obdarowanych »darami Ducha Świętego«, Jan Paweł II poświęcił bieżący [1998] rok »Duchowi Świętemu«. Czy jednak na naszym »bezdusznym świecie« mamy jasne widzenie tego, co te słowa znaczą? Jak doszło do tego, że »duch wyparował«? Z naszego polskiego świata wypłoszyły go rozmaite[,] sprzężone ze sobą moce. Materializm dialektyczny głosił, iż »duch« jest pojęciem »nienaukowym«, natomiast naukowe jest pojęcie »wysoko zorganizowanej materii«. Ekonomia polityczna wydobyla z mroku pojęcie »interesu« społecznego. Okazało się, że to nie »wartości duchowe« nami władają, ale »interesy« ciała. Psychoanaliza odsłoniła potęgę podświadomości, poddanej niepodzielnie władzy *libido*; »duch« jest kłamliwą sublimacją erotyzmu. [Friedrich] Nietzsche dowodził, że u źródeł szlachetnych ideałów miłości bliźniego działa prymitywny instynkt zemsty, który »odwraca porządek wartości« i wywyższa przegranych, a poniża zwycięzców. Największe spustoszenia pozostawiło odejście ducha w naszej codziennej mowie. »*Litera zabija, duch ożywia*«. Kiedy »ożywczy duch« opuści mowę, te same słowa znaczą coś innego. Najwznioślejsze hasła stają się martwe. »Ojczyzna« nie jest już ojczyzną, »życie« nie jest życiem, »miłość« nie jest miłością, bohaterowie stają się tchórzami, a tchórze bohaterami. Mowa, która jest wielkim wynalazkiem ducha, staje się szkieletem bez ducha.

Czy pozbawieni perspektyw ducha potrafimy jeszcze zrozumieć nasz świat? Aby zrozumieć, trzeba się wznieść ponad to, co zadane do rozumienia. Jak zdołamy wznieść się ponad bezdusność świata, jeśli duch nie przypnie nam skrzydeł?

W chrześcijaństwie »duch« łączy się z wydarzeniem pięćdziesiątnicy. Dopiero potem, w miarę rozwoju chrześcijaństwa, przyszły skojarzenia z platonizmem. W platonizmie, aby znaleźć ducha, trzeba było porzucić ten świat, w chrześcijaństwie, aby znaleźć ducha, trzeba było wrócić do świata i dobrze się przyjrzeć jego dziejom. W platonizmie duch łączył się z odwieczną ideą Dobra.

² S. Witek, *Duchowość religijna*, [w:] *Encyklopedia katolicka*, t. 4, *Docent – Ezzo*, pod redakcją Romualda Łukaszyka, Ludomira Bienkowskiego, Feliksa Gryglewicza, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1989, szp. 330 [całość hasła – szp. 330-334].

W chrześcijaństwie Duch objawił się w wydarzeniu. Wydarzenie polegało na »zesłaniu Ducha Świętego«. Chrześcijaństwo odkrywało ducha przede wszystkim jako »Ducha dziejów« (...)»³

(ks. Józef Tischner, *O Duchu Świętym. Z cyklu: Kapłan na manowcach*).

Niniejszy numer czasopisma od różnych stron ową duchowość próbuje opisać, a jej przejawy w literaturze zanalizować od rozmaitych stron (naukowych i artystycznych). Szczególnie poruszamy duchowość w ujęciu 'romantycznym'.

W obecnym tomie w części pierwszej pt. *Rozprawy i artykuły* czytelnik znajdzie kilka oryginalnych tekstów. Tom niniejszy rozpoczynają trzy artykuły w języku angielskim.

Dagmara Poskart z Uniwersytetu Jagiellońskiego z Krakowa analizuje problematykę dotyczącą arcydzieła Johna Milтона pt. *Raj utracony* w swoim artykule pt. *Owoc jako przedmiot manipulacji Szatana*, przy czym ów tekst oryginalny napisano po angielsku pt. *Fruit as the object of Satan's manipulation*.

Z kolei Gracjan Kraszewski z Uniwersytetu Illinois w Urbana-Champaign w Stanie Illinois (USA) przedstawia problematykę wątków tradycji katolickiej podczas wojny secesyjnej w USA w XIX wieku, a czyni to w studium pt. *William Henry Elder, biskup Natchez, Mississippi. Reprezentatywne studium południowej, katolickiej, krajowej posługi biskupów i poglądy na wierność podczas amerykańskiej wojny domowej* (artykuł po angielsku pt. *William Henry Elder, Bishop of Natchez, Mississippi. A representative study of Southern Catholic Bishops' domestic ministry and views on allegiance during the American Civil War*).

Ivica Hajdučeková oraz Iveta Bónová z Uniwersytetu Szafarika w Koszycach na Słowacji wprowadzają, jak zwykle, w zagadnienie literaturoznawcze z okresu międzywojennego, przedstawiając szczegółowy motyw przykładowy z ówczesnej kultury duchowej pt. *Duchowy wymiar w lirycznej poezji Mašy Hal'amovej (Poetycki zbiór Czerwony mak)*, przy czym zamieszczamy zarówno wersję angielską artykułu pt. *Spiritual Dimension in the Poetry of Maša Hal'amová (The Collection of Poetry Červený mak [The Red Poppy])*, jak i osobno recenzowaną wersję w języku słowackim pt. *Duchowný rozmer v lyrickej poézii Maše Hal'amovej (Básnická zbierka Červený mak)*.

Libor Martinek z Uniwersytetu Śląskiego w Opawie w Czechach skupia się na literaturze polskiej w Czechach (Czechosłowacji) na tzw. Zaolziu w trzeciej ćwierci XX wieku, analizując m.in. problematykę świętości w artykule pt. *O problematyce sacrum i profanum w poezji Henryka Jasiczka* (przyczynek w języku czeskim pt. *K problematice sacrum a profanum v poezii Henryka Jasiczka*).

Polski duchowny, ks. Jacek Siewiora z Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie przedstawia analizę kwestii etyki w kształceniu (artykuł

³ Ks. Józef Tischner, *O Duchu Świętym. Z cyklu: Kapłan na manowcach*, portal Opoka.org.pl, online, URL: <https://opoka.org.pl/biblioteka/T/TD/ds.html> [Dostęp: 30.09.2016.].

po polsku pt. *Aktualność paradygmatu etyczności w procesie kształcenia*). Tekst ten dotyczy także etyki w kształceniu artystycznym, co pośrednio suponuje autor.

W części drugiej pt. *Eseje* — Agnieszka Luiza Kubicka koncentruje się na problematyce ducha w polskiej literaturze romantycznej w eseju typowym dla naszego czasopisma pt. *Duchowość w późnych lirykach Adama Mickiewicza i Juliusza Słowackiego* (tekst po polsku – to poprawiona wersja jej studium).

Natomiast w części trzeciej naszego czasopisma (*Recenzje książek*) publikujemy recenzję (omówienie) jednej książki słowackiej. Pisząca po słowacku Lívia Barnišinová z Uniwersytetu Józefa Szafarika w Koszycach na Słowacji, skupia się na monografii autorstwa Ivicy Hajdučekovej pt. *Duchowość w (re)interpretacji dzieł literatury słowackiej* (po słowacku tytuł brzmi: *Duchovnosť v (re)interpretácii diel slovenskej literatúry*) na temat kwestii ducha w literaturze.

W części czwartej, poświęconej sprawozdaniom (*Sprawozdania*), publikujemy (po polsku) dokumenty Fundacji Naukowej Katolików „Eschaton” autorstwa Zarządu tej Fundacji (Marka Mariusza Tytki i Bogdana Mariana Jankowicza) na temat działalności w 2016 r. (sprawozdanie i protokół). Dokumenty te publikujemy w tym numerze, ponieważ czasopismo nasze „Religious and Sacred Poetry” ukazuje się z pewnym stałym opóźnieniem czasowym.

W części piątej, poświęconej *Edycji źródłowej* zamieszczono szereg tekstów (po polsku) dotyczących poezji, dramatu i muzyki. Marek Mariusz Tytko skupia się na analizie utworu po raz pierwszy udostępnianego publicznie w naszym czasopiśmie. Jego tekst wprowadzenia pt. *O dramacie Mikołaja Krasnodębskiego* pt. *Olga* ukazuje nieznaną dotąd sztukę teatralną tego polskiego filozofa-realisty, napisaną w latach 1995-1996, lecz dopiero teraz publikowaną po raz pierwszy.

Z kolei sam autor sztuki – filozof Mikołaj Krasnodębski zamieszcza krótki szkic, notatkę związaną z genezą powstania tejsze sztuki, a czyni to w tekście pt. *Pseudoromantyczne dochodzenie do filozofii w dramacie Olga*.

Tekst młodzieńczej sztuki teatralnej Mikołaja Krasnodębskiego, w opracowaniu redakcyjnym Marka Mariusza Tytki pt. *Olga (dramat)* zajmuje dość dużą część niniejszego numeru. Po raz pierwszy na naszych lamach zdecydowaliśmy się opublikować literacki tekst dramatu, a to z racji jego religijnych (chrześcijańskich) i patriotycznych aspektów. To ważne w Roku Jubileuszu 1050-lecia Chrztu Polski (966-2016), bo akcja sztuki rozgrywa się wszak na Mazowszu w X wieku, czyli tuż po przyjęciu Chrztu w 996 r. przez księcia Mieszka I w sąsiedniej Wielkopolsce. Udostępniamy tym samym publicznie tekst (postromantyczny, ‘eschatologiczny’, ‘metafizyczny’) jako gotową podstawę dla spektakli teatralnych w Polsce, szczególnie dla teatrów chrześcijańskich (zawodowych i amatorskich).

Pozostając w klimacie romantyzmu, w ramach edycji źródłowej zamieszczamy dialog pt. *Cyprian Kamil Norwid jako poeta i myśliciel* (z 1986 r.) i utwór poetycki pt. *Symfonia s-trumienna. Preludium do mszy z aniołem* (z 1984 r.) autorstwa M. M. Tytki. Wszystkie powyższe teksty w tej części są w języku polskim.

Kolejny blok tekstów wiążących się ze sobą dotyczy osoby i twórczości religijnego kompozytora muzyki poważnej w Polsce – Henryka Mikołaja Góreckiego (1933-2010). Rozpoczyna ów tekstowy szereg „muzyczny” — artykuł w języku angielskim pt. *Górecki Henryk Mikołaj*, który jest przedrukiem hasła autorstwa M. M. Tytki z *Encyklopedii Biblii i jej recepcji*, tj. *Encyclopaedia of the Bible and Its Reception* z 2015 r. (tekst po angielsku).

Pozostałe teksty dotyczące Henryka Mikołaja Góreckiego zgrupowaliśmy w bloku tekstowym w nowej (na naszych łamach wprowadzonej od tego właśnie numeru) części (szóstej) pt. *Wywiady (Interviews)*. W tej części, która odąd będzie pojawiać się od czasu do czasu (albo na stałe) w naszym czasopiśmie, będziemy starali się umieszczać zgromadzone w archiwum redakcyjnym, wartościowe wywiady z twórcami kultury chrześcijańskiej (w tym – literatury chrześcijańskiej) – jako uzupełnienie dla formy artykułów naukowych czy recenzji z książek. Forma wywiadu pozwala na nieco inne ujęcie rzeczywistości kulturowej, niż artykuł naukowy czy sprawozdanie lub recenzja, a edycja źródłowa wywiadu też coś znaczy.

W ramach tej nowej części (tu: szóstej) publikujemy archiwalny wywiad pt. *Z Czernicy w świat. Z prof. Henrykiem Mikołajem Józefem Góreckim, kompozytorem, rozmawia Marek Mariusz Tytko* (1993). Przedrukujemy także następny wywiad archiwalny pt. *Typ spokojny, ze skrzypcami pod pachą... Z Augustynem Dreinerem, wychowawcą Henryka Mikołaja Góreckiego – rozmawia Marek Mariusz Tytko* (1993). Te rozmowy pozwalają na nieco inne spojrzenie na sylwetkę tego światowej sławy polskiego kompozytora. Blok wywiadów spianamy kłamrą w postaci transkrypcji po raz pierwszy udostępnianej w formie tekstu pisanego — a dotyczącej tegoż samego polskiego twórcy muzyki. Marek Mariusz Tytko i Marek Dyżewski toczyli ze sobą dialog (moderowany przez księdza redaktora w studiu) na antenie radiowej (pierwszy — w charakterze dzwoniącego do radia słuchacza, drugi — w charakterze gościa w toruńskim studiu radiowym). Transkrybowany tekst nosi tytuł *Henryk Mikołaj Górecki i jego muzyka. Zapis fragmentu drugiej części audycji „Rozmowy niedokończone” w Radiu Maryja dnia 28.11.2010* (tekst po polsku). Czasopismo nasze rozwija się i ubogaca o nowe formy (*Edycja źródłowa, Wywiady*). Będziemy chcieli w kolejnych numerach kontynuować regularną publikację transkrybowanych rozmów z twórcami chrześcijańskimi, zwłaszcza tych wywiadów przeprowadzonych w Podziemnym Salonie Artystyczno-Literacko-Muzycznym (PSALM-ie) w Krakowie. W ten sposób udostępniemy badaczom nowe źródła archiwalne do badań kultury chrześcijańskiej. Z formy audio lub audio-wideo – zarejestrowane zapisy rozmów z literatami, twórcami sztuki, postaciami kultury i naukowcami chrześcijańskimi udostępniemy w formie pisanej dla Czytelników. Udostępniamy te zapisy audio, aby mogły być wykorzy-

stane do badań jakościowych przez uczonych różnych specjalności, w użyciu różnych metod⁴.

W części siódmej, poświęconej chrześcijańskiemu obrazowi sakralnemu (*Obraz sakralny*), tym razem publikujemy komentarz Marka Mariusza Tytki na temat obrazu zamieszczonego na okładce bieżącego numeru. Tekst nosi tytuł *Oryginal obrazu Matki Bożej Opolskiej oraz jego kopia – obraz Matki Bożej Piekarskiej*. Cykl owych komentarzy staramy się publikować systematycznie, a dotyczą one zawsze plastycznego dzieła religijnego (obrazu chrześcijańskiego), zamieszczonego na okładce danego numeru naszego czasopisma.

W części ósmej, przeznaczonej dla autorów (*Informacje dla autorów*) zamieszczono wzór formularza recenzyjnego w języku angielskim, rosyjskim, polskim, czeskim, słowackim, ukraińskim i białoruskim. Z racji (narzuconego przez polskie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego) obowiązku corocznego zamieszczania tekstów na temat zasad przyjmowania i recenzowania tekstów, publikujemy teksty pt. *Terminy i procedura postępowania wydawniczego* (tu: w językach: angielskim, rosyjskim, polskim, czeskim, słowackim, ukraińskim i białoruskim). Ponadto publikujemy zaktualizowany, dodatkowy tekst pt. *Główne zasady procedury recenzowania tekstów złożonych do publikacji w czasopiśmie „Religious and Sacred Poetry : An International Quarterly of Religion, Culture and Education”* (zgodne z instrukcjami Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego Rzeczypospolitej Polskiej), aby sprostać formalnym wymogom MNiSW.

W tejże samej części ósmej (*Informacje dla autorów*) dodano alfabetyczne wykazy autorów tekstów zamieszczonych w obecnym numerze (wykaz wszystkich autorów oraz osobny wykaz autorów artykułów naukowych, recenzowanych w ramach procedury tzw. PR Review, czyli zewnętrznego recenzowania poprzedzającego publikację tekstów). To także jest formalnym wymogiem ministerialnym (MNiSW), stąd zawsze owe dwa wykazy 1) *Autorzy tekstów w tomie*, 2) *Autorzy artykułów recenzowanych w tomie*.

Ponadto na koniec w części dziewiątej pt. *Informacje o Redaktorach* załączono krótkie informacje o przewodniczącym Międzynarodowej Rady Naukowej „Religious and Sacred Poetry” (Bogusławie Żurakowskim) i redaktorze naczelnym

⁴ Znane są z literatury przedmiotu w badaniach humanistycznych i społecznych m.in. następujące metody: 1) metody wizualne (dźwiękowe), tzw. pejzaż dźwiękowy, 2) metody z pola sztuki, tzw. artografia, 3) metody online (netografia) w internecie, 4) metody biograficzne (narracyjne, tzw. *storytelling*, opowiadanie historii), historia mówiona (*oral history*), 5) autoetnografia (autoobserwacja), 6) metody etnograficzne (etnometody), 7) metody partycypacyjne (badania w działaniu, obserwacja uczestnicząca), 8) studium przypadku, 9) metody łączone, czyli łączenie badań ilościowych oraz jakościowych (tzw. *mixed-methods*), 10) metody badania dyskursu, tekstów pisanych, dokumentów, czyli historiograficzne metody analizy danych jakościowych (analiza dokumentów). Te metody można by wykorzystać do badań na tym materiale źródłowym, przez nas udostępnianym badaczom.

naszego czasopisma. Informacje te publikowane są w siedmiu językach (angielskim, rosyjskim, polskim, czeskim słowackim, ukraińskim i białoruskim).

Chciałbym tu na marginesie jeszcze dodać uzupełnienie do informacji odnoszących się do poprzedniego naszego numeru „Religious and Sacred Poetry” (RASP 2/2016) dotyczących przekładów utworów ks. Janusza Artura Ihnatowicza (polskiego duchownego z USA), że nasz redakcyjny kolega – Libor Martinek z Czech przełożył kilkanaście jego utworów poetyckich z polszczyzny na język czeski, o czym z przyjemnością na marginesie komunikuję⁵. Redaktorzy naszego specjalistycznego czasopisma naukowego są często także tłumaczami literatury pięknej lub czynnymi twórcami kultury, a nie tylko „zimnymi”, zewnętrznymi analitykami — badaczami chrześcijańskich artefaktów.

Na marginesie chciałbym dodać kilka uwag od siebie o genezie i przyszłości samego czasopisma, które powstało „z niczego”, być może jako rezultat intencji niespełnionych marzeń polonistycznych jego twórcy i redaktora naczelnego, z potrzeby uzupełnienia braku tego typu periodyku w obszarze naukowym. Nie wiadomo, jakie ostatecznie będą z tego dzieła owoce i czy zostanie owo czasopismo dostrzeżone przez środowisko naukowe. Oby tylko nie okazało się w przyszłości, że praca społeczna redakcji poszła ‘nadaremno’, bo poza autorami tu publikującymi – nie ma odzewu w postaci cytowań w innych periodykach i pracach książkowych naukowców. Być może pracujemy tylko bardziej *ad maiorem Dei Gloriam*, a mniej *pro publico bono*. Czy to specyfika czasów „bez ducha”?

Czytelników, jak zawsze zapraszamy do lektury najnowszego numeru naszego periodyku. Autorów zachęcamy do współpracy. Prosimy o kontakt oraz nadsyłanie propozycji oryginalnych tekstów dotąd niepublikowanych i niezłożonych do druku (listy na adres: marek.mariusz.tytko[at]uj.edu.pl). Dla bezpieczeństwa stosujemy zapis [at] zamiast @ w adresach e-mail. Informacje o czasopiśmie można znaleźć na stronie internetowej (www.religious-and-sacred-poetry.info).

Liczymy na ciekawą współpracę naukową z uczonymi różnych dyscyplin (teologii, filozofii, literaturoznawstwa, kulturoznawstwa, psychologii, pedagogiki itd.) i różnych krajów, zwłaszcza – słowiańskich. Liczymy także na cytowania.

Dziękuję zespołowi redakcyjnemu, szczególnie gorąco - redaktorom językowym: prof. Teresie Beli (język angielski), prof. Nadiji Koloszuk (język rosyjski i ukraiński), doc. Oldze i Eugeniuszowi Pańkowom (język białoruski), prof. Liborowi Martinkowi (język czeski), dr Ivicy Hajdučekowej (język słowacki), za niestrudzone, wieloletnie prace nad przekładem biogramów autorskich oraz za językowe

⁵ J. A. Ihnatowicz, *Farářovo rozjímání, Trén*, tłum. Libor Martinek, „Texty, literární čtvrtletník”, r. 20: 2016, nr 68, s. 16-17, online, URL: http://casopis-texty.cz/pdf/texty_68.pdf [dostęp: 31.12.2016]; J. A. Ihnatowicz, *Vnitřní krajina, Píseň za soumraku, Zpívající mušle, Holandské malířství, Šumící strom, Létající amor, Metamorfózy, Vlaskavosti své den, Alegorie jeskyně*, tłum. Libor Martinek, „Tvar - obytelník živé literatury”, r. 27: 2016, nr 18, s. 7-8, online, URL: <https://itvar.cz/z-cisla/svet-na-duhu-smutnym-veznum-lamu> [dostęp: 31.12.2016].

poprawianie nadesłanych przez autorów tekstów artykułów. Dziękuję też za wieloletnią pracę językową nad tekstami prof. Beacie Marii Gaj (greka i łacina).

Za pomoc przy tworzeniu w przeszłości przekładów tekstów na naszej stronie internetowej dziękuję siostrze prof. Adelajdzie Sielepin CHR (język angielski), Muirowi Evendenowi (język angielski), Markowi Bonnettowi (język angielski), doc. Oldze i Eugeniuszowi Pańkowom (język białoruski), prof. Switłanie Krawczenko (język ukraiński i język rosyjski), prof. Liborowi Martinkowi (język czeski), dr Ivicy Hajdučekowej (język słowacki). Ponadto dziękuję prof. Mar'janie i Zor'janie Łanowyków z Tamopola za wszelką pomoc i sugestie. Nadto dziękuję mgr. inż. Krzysztofowi Kubickiemu – za okładkę i serwis internetowy naszego kwartalnika w kilku językach (polskim, angielskim, rosyjskim, czeskim...).

Szczególne podziękowania należą się inż. Beacie Annie Tytko, która pracowicie wpisała latem 2015 r. do baz danych CEJSH i CEEOL oraz Polindex wszystkie teksty z „Religious and Sacred Poetry” z lat 2013-2014, dzięki czemu mogą one tam być obecne i dostępne na całym świecie (metadane wraz z pdf-ami poszczególnych artykułów). Ta mrówcza indeksacja przyczyniła się (jako jeden z warunków *sine qua non*) do wpisania nas na listę „B” czasopism naukowych (krajowych) Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w grudniu 2015 r. (pozycja 1498 – przyznano nam ocenę 7 punktów w skali 15-punktowej). Mgrowi Andrzejowi Szełędze dziękuję za fotografie (reprodukcje) obrazów sakralnych na liczne okładki naszego czasopisma (zwłaszcza na tzw. ‘czwarte, tylne strony’ okładek).

Recenzentom dziękuję za wnikliwe uwagi. Czytającym – za lekturę.

Marek Mariusz Tytko

Redaktor Naczelny / Editor-in-Chief “Religious and Sacred Poetry”

(e-mail: marek.mariusz.tytko[at]uj.edu.pl)

Abstract (Summary) in Polish / Abstrakt (Streszczenie) po polsku:

Tekst o „Religious and Sacred Poetry” dotyczy głównie chrześcijańskiego profilu czasopisma, jego struktury i zawartości. Redaktor naczelny (Marek Mariusz Tytko) opisuje cele kwartalnika, jego program i plany redakcyjne. Chrześcijańska kultura, religijna kultura literacka, chrześcijańska poezja religijna i poezja sakralna są głównym polem badawczym autorów tego kwartalnika. To jest społeczny i humanistyczny projekt międzynarodowy naukowców z Europy i Ameryki. W szczególności, niektórzy uczeni byli zaangażowani w przekłady tekstów, w pracę redakcyjną – Eugeniusz i Olga Pańkowowie z Grodna na Białorusi, Nadija Georgijivna Koloszuk z Łucka na Ukrainie, Ivica Hajdučeková z Koszyc na Słowacji, Libor Martinek z Opawy w Republice Czeskiej, Teresa Bela z Krakowa, Thomas Koziara, Muir Alan Evenden (obydwaj z USA) i Mark Bonnett z Wielkiej Brytanii.

Słowa klucze po polsku / Key words in Polish:

poezja religijna, poezja sakralna, literatura, kultura, wychowanie, czasopismo naukowe, religijna kultura literacka, filologia słowiańska, kultura chrześcijańska,

Title in English:

On "Religious and Sacred Poetry" (15)

Abstract (Summary) in English / Abstrakt (Streszczenie) po angielsku

The text on "Religious and Sacred Poetry: an International Quarterly of Religion, Culture and Education" is concerned mainly with the Christian profile of the journal, its structure and content. The editor-in-chief (Marek Mariusz Tytko) describes the aims of the quarterly, its program and editorial plans. Christian culture, religious literary culture, Christian religious poetry and sacred poetry are the main research areas for the authors of the journal. It is a social and humanistic international project of some scholars from Europe and America. The author mentions the names of the academics who have dealt with translation in editorial work, e.g. Eugeniusz i Olga Pańkow from Grodno in Belarus, Nadija Georgijivna Koloshuk from Luck (Lutsk) in Ukraine, Ivica Hajdučekova from Košice in Slovakia, Libor Martinek from Opava in Czech Republic, Teresa Bela from Cracow, Thomas Koziara and Muir Alan Evenden (both of them from the USA) and Mark Simon Bonnett from the United Kingdom.

Key words in English:

religious poetry, sacred poetry, literature, culture, education, scholarly periodical, religious literary culture, Slavic philology, Christian culture,

Bibliography:

Daniluk Mirosław, *Duchowość chrześcijańska*, [w:] *Encyklopedia katolicka*, t. 4, Docent – Ezzo, pod redakcją Romualda Łukaszyka, Ludomira Bienkowskiego, Feliksa Gryglewicza, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1989, szp. 317-330.

Ihnatowicz Janusz Artur, *Farářovo rozjímání, Trén*, tłum. Libor Martinek, „Texty, literární čtvrtletník”, r. 20: 2016, nr 68, s. 16-17, online, URL: http://casopis-texty.cz/pdf/texty_68.pdf [dostęp: 31.12.2016];

Ihnatowicz Janusz Artur, *Vnitřní krajina, Píseň za soumraku, Zpívající mušle, Holandské malířství, Šumící strom, Létající amor, Metamorfózy, Vlaskavosti své den, Alegorie jeskyně*, tłum. Libor Martinek, „Tvar - obydleník živé literatury”, r. 27: 2016, nr 18, s. 7-8, online, URL: <https://itvar.cz/z-cisla/svet-na-duhu-smutnym-veznum-lamu> [dostęp: 31.12.2016].

Religious and Sacred Poetry: An International Quarterly of Religion, Culture and Education. Edited by Marek Mariusz Tytko. Year 4: 2016. Volume 3 (15). April – May – June 2016.

Tischner Józef, *O Duchu Świętym. Z cyklu: Kapłan na manowcach*, portal Opoka.org.pl, online, URL: <https://opoka.org.pl/biblioteka/T/TD/ds.html> [Dostęp: 30.09.2016.].

Witek Stanisław, *Duchowość religijna*, [w:] *Encyklopedia katolicka*, t. 4, Docent – Ezzo, pod redakcją Romualda Łukaszyka, Ludomira Bienkowskiego, Feliksa Gryglewicza, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1989, szp. 330-334.